
POTENCIÁLNÍ DOPADY NOVÉ BANKOVNÍ REGULACE NA BANKOVNÍ SEKTOR V ČESKÉ REPUBLICE

Aktuální otázky

Zdeněk Pavlík*

Úvod

Světový finanční systém je v současné době silně ovlivňován projevy pokračující finanční krize, která se postupně přelila do krize ekonomické a v poslední době také krize dluhové.¹ Počátek finanční krize spadá do let 2007 a 2008, kdy v létě roku 2007 ve Spojených státech amerických vypukla její prvotní fáze (hypoteční krize), která se následně přesunula do Evropy a na asijské finanční trhy. Krize se stala vyústěním dlouhodobých problémů, které se projevovaly působením následujících faktorů: expanzivní měnová politika a neefektivita regulace a dohledu, neodpovědná fiskální politika, nemovitostní spekulativní bublina, přehnaná spekulace a panika a neefektivní ratingové ohodnocení. Se zaměřením na roky 2007 a 2009 se podrobněji a velmi přehledně touto finanční krizovou tematikou zabývají Eiteman, Stonehill a Moffett v knize *Multinational Business Finance*.²

Finanční krize se v průběhu let 2009 až 2011 postupně přesunula do reálné ekonomiky a následně do veřejných rozpočtů většiny vyspělých států. Guvernér České národní banky (ČNB) Miroslav Singer vymezuje fáze krize ve vyspělých ekonomikách následovně: v roce 2007 probíhala latentní fáze finanční krize, která se přehoupla v akutní fázi finanční krize s rizikem zhroucení finančního systému v roce 2008 s následným přesunutím do krize reálné ekonomiky v roce 2009 s problémy veřejných financí, resp. extrémním růstem veřejného zadlužení.³ Aktuálně se s největšími dluhovými problémy potýká Evropa, respektive eurozóna, která musí řešit dluhové problémy „jižního křídla“, potenciální finanční dopady do evropského bankovního sektoru a následnou nutnou rekapitalizaci některých bank.

V tomto příspěvku bude zaměřena pozornost na nově navrhovanou regulaci finančního systému, konkrétně regulaci bankovního sektoru, resp. na inovativní

* Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů (zdenek.pavlik@vse.cz).

Příspěvek byl vypracován v rámci fakultního vědeckého projektu IGS při Vysoké škole ekonomické v Praze pro rok 2010–2011 *Řešení dopadů finanční a ekonomické krize na vývozce v ČR*, č. F2/19/2010.

1 Více např. Spellman, 2011, s. 1–3 [04-10-2011].

2 Eiteman, Stonehill, Moffett, 2009, s. 106–137.

3 Singer, 2010, s. 6 [29-09-2011].

návrhy ze strany mezinárodních institucí směřující k tomu, aby se možné neefektivitě v budoucnu předešlo. Tato tematika je v současné době velmi aktuální, protože například podle ekonomického a finančního deníku *The Financial Times* ze dne 29. září 2011 se globální bankovní regulátoři (skupina Basel při Basel Committee on Banking Supervision – BCBS)⁴ nechtějí nechat ovlivnit bankovní a podnikatelskou lobby, která se aktuálně negativně vymezuje proti navrhované přísnější regulaci. *The Financial Times* dále zveřejnil dne 2. října 2011 informaci o tom, že bankéři, zastupující velké finanční instituce, stojí proti nové bankovní regulaci Basel III. Například Jamie Dimon (generální ředitel JPMorgan Chase) argumentuje, že Basel III, který uvaluje vyšší požadavky pro největší finanční skupiny, je ekonomicky a filozoficky špatný.⁵ Dimon argumentuje, že je nesprávné, aby na velké bankovní domy byly kladeny vyšší požadavky než na menší bankovní domy, a zároveň dodává, že některá opatření diskriminují americké banky. V tomto okamžiku vyvstává otázka, proč se bankéři začínají proti Basel III obracet aktuálně, tedy v době prohlubování dluhové krize v Evropě? Další, a pro příspěvek relevantní, otázka se nabízí v souvislosti s českým bankovním sektorem, zda jsou bankéři v ČR a s nimi také bankovní sektor na nové navrhované regulace připraveni. Některé země požadují, aby proběhly určité technické změny v navrhované regulaci, které by měly zmírňovat původní návrhy. Francouzští bankéři zároveň upozornili na to, že navrhované reformy mohou ohrozit jejich univerzální bankovní model. Nicméně podle slov nového ředitele BCBS Stefana Ingvese je implementace nových regulačních pravidel jednou z nejvyšších priorit.⁶ Tyto skutečnosti potvrzují aktuálnost a problematičnost tématu.

Cílem příspěvku je poskytnout základní přehled o nově předkládané regulaci a dohledu finančních trhů s potenciálním dopadem na bankovní sektor v ČR, a to co nejjednodušší formou, protože nová regulace někdy přináší zbytečně složité a komplikované výpočty, v nichž se může vytrácet interpretace ekonomické podstaty kalkulace.⁷ Otázkou zůstává, jak na tuto regulaci bude reagovat bankovní sektor v ČR (BSCR), který je charakterizován oligopolním postavením „velkých bank“ patřících do finančních skupin velkých mezinárodních finančních institucí a který zachovává konzervativní model svého podnikání. V příspěvku budou analyzovány základní charakteristiky BSCR, které jsou předpokladem pro zodpovězení otázky týkající se očekávaných dopadů nové bankovní regulatoriky. Zároveň bude zkoumán aktuální vývoj evropského bankovního sektoru, který může mít silný vliv na rozhodování českých bank a může tak vést k neočekávaným dopadům v oblasti nastavení bankovních regulačních pravidel.

Z hlediska struktury příspěvku bude v textu provedena analýza dopadu nové regulace bankovního sektoru na BSCR. V první části budou analyzovány současné trendy na finančním trhu v České republice. Detailně bude zkoumán BSCR a jeho stabilita se zaměřením na faktory, které jsou relevantní pro novou podobu bankovní regulace.

4 BCBS – The Basel Committee on Banking Supervision je výbor bankovních dohledových autorit, který byl založen guvernéry centrálních bank skupiny deseti zemí v roce 1975.

5 *The Financial Times*, 2011, s. 9 [11-10-2011].

6 Masters, Wigglesworth, 2011, s. 16 a 18 [27-09-2011].

7 Laušmanová, 2011, s. 2 [27-09-2011].

Speciální pozornost bude věnována aktuálnímu vývoji evropského bankovního sektoru, protože české banky jsou ve většinovém vlastnictví evropských finančních domů. Pozornost bude zejména věnována konceptu Yilmaze – Financial Connectedness (FC).⁸ Podrobně bude analyzován aktuální vývoj evropského bankovního sektoru, v jehož rámci mateřské banky zaujímají velmi důležitou úlohu, především jeho rizikovost ve spojitosti s finanční a aktuální evropskou dluhovou krizí. V další části příspěvku budou rozebrány nové rysy bankovní regulace a dále očekávané dopady této regulace na BSCR. V návaznosti na koncept FC bude zkoumán vliv politiky mezinárodních finančních institucí, které vlastní přední české banky a které mohou ovlivňovat svým počínáním poskytování financování českým podnikům a domácnostem. Stěžejní část textu bude věnována vlivu nových regulačních pravidel v rámci Basel III na BSCR.

1. Současné trendy na finančním trhu v České republice a v Evropě

1.1 Aktuální vývoj bankovního sektoru v ČR (BSCR)

Od počátku 90. let si BSCR prošel několika fundamentálními změnami.⁹ Jednou z těchto změn se stal jeho privatizační proces. Privatizace BSCR probíhala na konci 90. let.¹⁰ Celkově lze konstatovat, že privatizace stojí na počátku současné stability bankovního sektoru v ČR. Z mikroekonomického hlediska je totiž často uváděno, že v mnoha vyspělých zemích se bankovní sektory odpoutaly od tradičního konzervativního modelu bankovníctví. V případě bankovního sektoru v ČR však k žádné erozi tradičního modelu bankovníctví nedošlo. Naopak platí, že BSCR si tento model zachovával v předkrizovém období a zachovává si ho také v období evropské dluhové krize. Konzervativní model¹¹ je charakterizován několika faktory, zejména dostatečnou likviditou a relativní izolovaností od ostatních bankovních sektorů z hlediska aktiv a závazků. Pro tento model platí, že české banky neposkytovaly ve větší míře úvěry v cizích měnách, neobsahoval téměř žádná tzv. toxická aktiva známá ve spojení s první fází finanční krize (podíl toxický aktiv na celkových aktivech BSCR byl na začátku finanční krize na přelomu let 2007 a 2008 nižší než 1 %) a hlavně byl (a stále zůstává) dobře kapitalizovaný a vysoce ziskový.^{12,13}

V souvislosti s očekávanou regulací bankovního sektoru je velmi důležité poukázat na některé výše zmiňované faktory konkrétněji. Pro BSCR bylo v době počátku finanční krize typické, že jako celek vykazoval dostatek likvidity. Dostatek likvidity je patrný v grafu 1, a to i v době aktuálně probíhající evropské dluhové krize. České banky mají

8 Yilmaz, 2011 [27-09-011].

9 Bárta, Singer, 2004.

10 Černohlávková, 2004.

11 Na tomto místě je důležité uvést, že CBCR si svou krizi prodělal ve druhé polovině 90. let. Česká sanace bank pomocí Konsolidační agentury po roce 1996 stála daňové poplatníky přibližně 6,8 % HDP [Loužek, 2008].

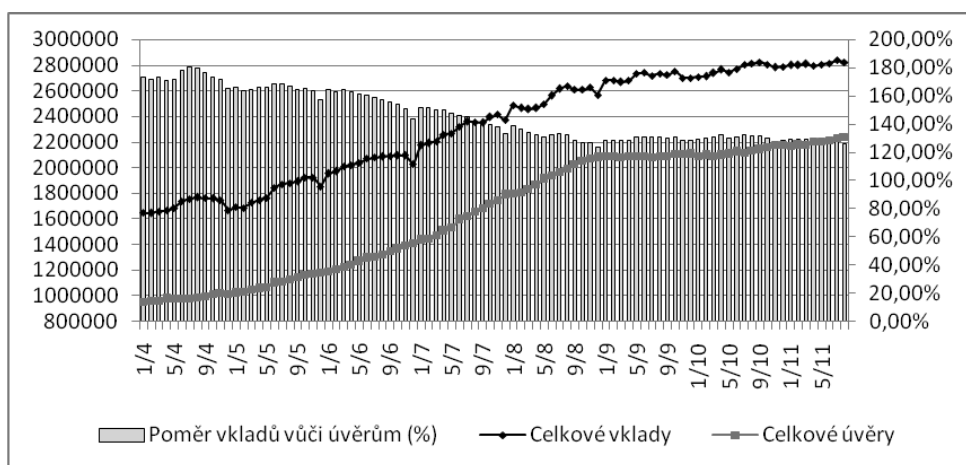
12 Singer, 2010a, s. 19 [29-09-2011].

13 Další informace ke specifitě bankovního sektoru v ČR naleznete v příspěvku: Pavlík, Z., Dopady světové finanční krize na stabilitu finančního systému v ČR, in Mezinárodní Baťova konference pro doktorandy a mladé vědecké pracovníky [CD]. Zlín, Univerzita Tomáše Bati, 2010, s. 1–20. ISBN 978-80-7318-922-8.

dostatečné množství cizích zdrojů ve formě klientských vkladů pro financování svých podnikatelských aktivit. Nicméně, tato skutečnost může být částečně považována za určitý problém v případě struktury klientských vkladů, který bude rozebrán ve druhé kapitole tohoto článku. Z uvedeného grafu je patrné, že BSCR má přebytek likvidity z hlediska ukazatele poměr vkladů vůči úvěrům, což je ve srovnání s ostatními státy Evropské unie (EU) poměrně ojedinělá záležitost (téměř všechny státy EU jsou pod hodnotou 100 %, kromě Slovenska).¹⁴

Graf 1

Poměr vkladů a úvěrů BSCR (01/2004 až 09/2011)

Pramen: ČNB, 2011a, a vlastní úpravy.

Z hlediska očekávané regulace je dalším důležitým faktorem BSCR jeho dobrá kapitálová vybavenost a vysoká ziskovost. V grafu 2 je možné pozorovat vývoj kapitálové přiměřenosti BSCR od roku 2004 do roku 2010. Ve vývoji celkové kapitálové přiměřenosti (CAR) je patrná změna trendu od počátku vypuknutí finanční krize na konci roku 2007 a začátku roku 2008. České banky postupně navýšily své kapitálové vybavení na historicky nejvyšší úroveň, což probíhalo především prostřednictvím nerozdělených zisků. V roce 2010 tak CAR dosahovala úrovně 15,5 % a poslední data z roku 2011 hovoří dokonce o hodnotě 15,6 %. Za jednotlivé banky je důležité uvést, že všechny banky v rámci BSCR udržovaly hodnoty CAR nad 10 %.¹⁵ V rámci mezinárodního srovnání je podstatné, že většina CAR je tvořena velmi kvalitním kapitálem typu Tier 1, což je opět patrné z níže uvedeného grafu. Protože BSCR neobsahuje v rámci kapitálu Tier 1 žádné „toxické nástroje“, Tier 1 je téměř totožný s jádrovým kapitálem (*core capital Tier 1*) a také s očekávaným kmenovým kapitálem (*common equity Tier 1*). Tyto skutečnosti budou dále rozebrány v druhé části článku.

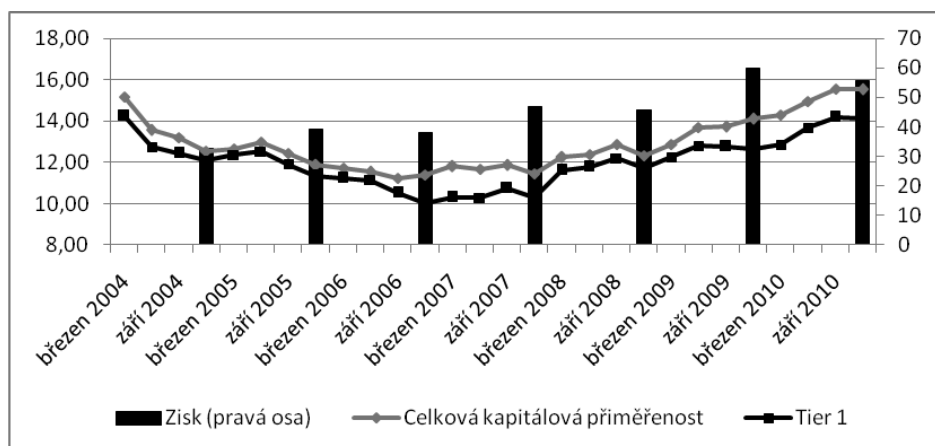
¹⁴ ČNB, 2011b, s. 71 [29-09-2011].

¹⁵ ČNB, 2011b, s. 66 [29-09-2011].

Konečně je také důležité upozornit na určitou „atypičnost“ BSCR, a sice české banky jsou v poměrně významné věřitelské pozici vůči centrální bance, kdežto v Evropské unii jsou banky vůči centrální bance v drtivé většině v pozici dlužnické (čistá externí pozice BSCR zůstává kladná a pohybovala se v roce 2011 na úrovni 7 % HDP).¹⁶

Graf 2

Vývoj kapitálové přiměřenosti (vč. Tier 1) BSCR a jeho ziskovosti (2004–2010)

Pramen: ČNB, 2011b, a vlastní úpravy.

1.2 Vlastnictví BSCR ze strany mezinárodních finančních skupin

Pro BSCR je také typické, že tuzemské banky jsou zpravidla vlastněny zahraničními bankovními skupinami. České banky jsou v mnoha ohledech ovlivněny obchodní a finanční politikou svých zahraničních mateřských bank.¹⁷ Podle metodologie České národní banky (ČNB) jsou výše uvedené největší české banky klasifikovány jako tzv. velké banky, protože jejich bilanční suma je vyšší než 200 miliard korun českých.¹⁸

Aktuálně mateřské banky zažívají těžké časy ve spojitosti s dluhovou krizí eurozóny. Na základě tohoto faktu lze říci, že vlastnictví bankovního sektoru v ČR ze strany zahraničních finančních společností má dvojsečné dopady. V průběhu počáteční fáze krize je možno považovat toto vlastnictví za pozitivní faktor z titulu konzervativního přístupu českých bank a dále z titulu toho, že se české banky nepodílely

¹⁶ ČNB, 2011b, s. 69 [25-10-2011].

¹⁷ Mateřské banky, které jsou zároveň mezinárodními, především evropskými, finančními institucemi a které vlastní české banky, jsou: francouzská Société Générale (vlastníci Komerční banku, a.s.), rakouská Erste (vlastníci Českou spořitelnu, a.s.), belgická KBC (vlastníci Československou obchodní banku, a.s.) a konečně italská UniCredit Group (vlastníci UniCredit Bank Czech Republic, a.s.).

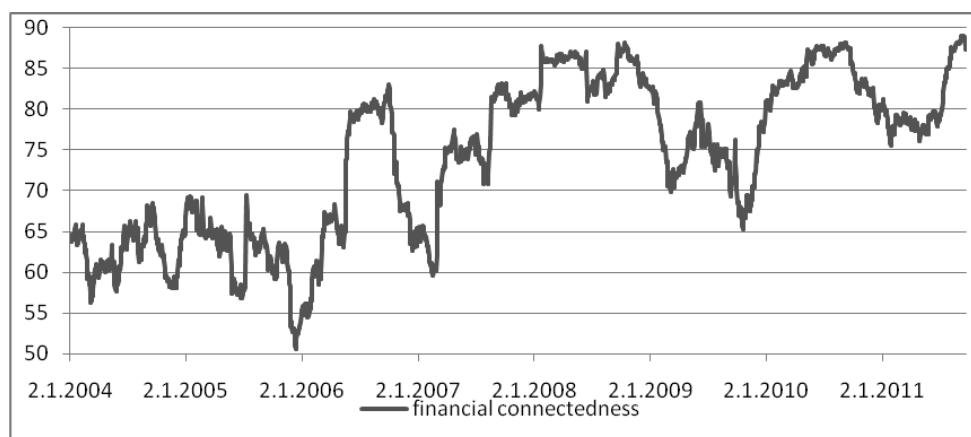
¹⁸ ČNB, 2010, s. 1 [1-10-2011].

na obchodování s tzv. toxickými aktivy a jinými aktivy založených na bázi složitých finančních derivátů, jak bylo uváděno výše. V současné době se však toto vlastnictví projevuje poněkud negativněji, a to především v souvislosti s probíhající dluhovou krizí eurozóny. Tato problematika je aktuálně velmi složitá, protože se na evropské politické scéně, ale i v ekonomickém prostředí, diskutují pomocné kroky Řecka a dalším zemím jižního křídla Evropy. Až budoucnost skutečně ukáže, jak je vlastnictví českých bank ze strany zahraničních finančních společností pozitivní či negativní.

Podle Yilmaze a jeho konceptu tzv. Financial connectedness – FC (nepřesně česky přeloženo jako finanční souvislost) prochází Evropský bankovní sektor (EBS), přesněji ceny akcií hlavních evropských bank, obdobím vysoké volatility a tedy obdobím vysokého rizika své činnosti. FC koncept využívá denního ocenění akcií 14 hlavních evropských a švýcarských bank s cílem změřit systematické riziko v rámci evropského finančního sektoru.¹⁹ V grafu 3 níže je možné pozorovat vývoj indexu FC, jako ukazatele systematického rizika pro EBS, za období od 1. ledna roku 2004 do 16. září roku 2011.

Graf 3

Index celkové volatility finanční souvislosti – FC (1. ledna 2004 až 16. září 2011)

Pramen: Yilmaz, 2011, s. 1, a vlastní úpravy.

Z grafu je patrné, že vždy po vyskytnuvší se negativní události se razantně zvýšilo systematické riziko v evropském bankovním sektoru. Po určitém uklidnění, kdy se index FC pohyboval okolo hodnoty 70 %, začal opět narůstat na jaře v roce 2009. V květnu však trhy uklidnila zpráva o stress testech amerických bank, nicméně na konci roku se naplno začaly objevovat informace o současných evropských dluhových problémech. V květnu 2010 proto dosáhl index FC hodnoty 87 %, a to především, protože trhy vnímaly řešení dluhových problémů Řecka ze strany představitelů eurozóny poměrně

¹⁹ Yilmaz, 2011 [3-10-2011].

negativně. Na přelomu let 2010 a 2011 index FC poklesl k hodnotě 75 %, jako reakce na přijetí záchranného balíčku pro Řecko.

Index FC se již od jara roku 2010 nedostal pod hodnotu 75 %. S největší pravděpodobností to indikuje informaci, že trhy jsou přesvědčeny o budoucím bankrotu Řecka a nutnosti rekapitalizovat některé z velkých evropských bank. Co více, v létě 2011, kdy ECB začala nakupovat italské a španělské dluhopisy, se index vyšplhal na svou historicky nejvyšší hodnotu 89 % (7. 9. 2011), což generuje vysoké systematické riziko pro EBS.

Politická nejistota v Evropě v průběhu posledních dní vede k silnému negativnímu dopadu na důvěru trhů, především v oblasti bankovního sektoru. V této atmosféře se objevují nové kritické komentáře představitelů velkých finančních institucí a bank směřem k navrhované regulaci finančních trhů. Může se jednat o reakci na přetrvávající obavy, které mají velké bankovní skupiny z nové přísnější regulace a dohledu bankovního sektoru. Skutečnost, že EBS prochází velmi obtížným obdobím a může tak být pro něj velmi obtížné očekávanou regulaci podle Basel III dodržovat, je analyzována ve zprávě Mezinárodního měnového fondu týkající se globální finanční stability.²⁰ První z obětí nárůstu systematického rizika v evropském sektoru se stala francouzsko-belgická skupina Dexia.²¹

Z výše uvedených skutečností ohledně vývoje evropského bankovního sektoru je velmi pravděpodobné, že některé evropské banky budou muset být rekapitalizovány, aby dostaly požadavkům nových regulačních požadavků. Z tohoto důvodu je velmi složité odhadovat, jak se zachovají mateřské společnosti vůči českým dcerám, pokud vstoupí v účinnost nové regulace bankovního sektoru. A dále, jakým způsobem ovlivní finanční politiku těchto bank vůči českým podnikům a domácnostem s následným dopadem do reálné ekonomiky.

2. Potenciální dopady nové bankovní regulace na BSCR

Za jednou z příčin vzniku světové finanční krize je považována neefektivní regulace bankovního sektoru. Jednalo se o systémové chyby v oblasti regulace a dohledu, které byly způsobeny tvůrci jejich pravidel a jejich nesprávnou implementací v oblasti regulace a dohledu. S určitou nadsázkou lze konstatovat, že tvůrci pravidel regulace a dohledu nedokázali adekvátně reagovat na změny probíhající v dynamickém a inovativním finančním systému.²²

Basilejský výbor pro bankovní dohled (BCBS) tedy formuloval určitá doporučení týkající se nové regulace, dohledu a řízení rizik finančních trhů. V oblasti bankovního sektoru se jedná o ucelený soubor reformních opatření, která mají vést k posílení regulace, dohledu a řízení rizik – tzv. Basel III. Hlavními cíli Basel III jsou: (1) zlepšení schopnosti bankovního sektoru absorbovat šoky v případě finančních či ekonomických

²⁰ IMF, 2011, s. 6 [3-10-2011].

²¹ Pignal, 2011 [3-10-2011].

²² Levine, 2011, s. iiv [6-10-2011].

problémů bez ohledu na jejich příčiny, (2) zlepšení řízení rizik a (3) posílení transparentnosti zveřejňovaných informací týkajících se bank a bankovního prostředí.²³ Nicméně z důvodů časového a politického tlaku a také zapojení více institucí do nového regulačního procesu může docházet k určité nekoordinovanosti návrhů a nejasnosti v regulačních interpretacích.

Bankovní sektor patří mezi nejregulovanější sektory v ekonomice. Z tohoto pohledu je možno považovat Basel III za další, přísnější, fázi ve vývoji bankovní regulace, protože navazuje na své předchůdce Basel II a Basel I.²⁴ Basel III by měl pomoci posílit odolnost a spolehlivost bankovního sektoru a měl by dále značně snížit riziko výskytu další finanční krize a zároveň napomoci k dlouhodobému udržitelnému ekonomickému růstu.²⁵ Základní parametry nového konceptu Basel III je možné shrnout do čtyř základních oblastí: (1) zvýšení kvality a kvantity kapitálu bank, (2) zavedení doplňku ke kapitálové přiměřenosti (leverage ratio), (3) posílení řízení likvidity a konečně (4) snížení významu externího ratingu ve prospěch interního ratingu banky.^{26,27} V následujícím textu budou blíže rozebrány první tři oblasti, které by měly mít z hlediska BSCR největší dopad.

Kapitál bank a kapitálová přiměřenost (CAR)

V obecné rovině je v rámci nové regulace v oblasti kapitálu banky kladen důraz na vyšší kvalitu kapitálu, a to s důrazem na vlastní kapitál banky, jenž by měl být schopen absorbovat vyšší riziko a na zavedení specifických „kapitálových polštářů“ (capital buffers),²⁸ které mají fungovat jako kapitálová rezerva pro krizové období, přičemž se budou generovat v případě příznivého vývoje ekonomiky. V zájmu zvýšení transparentnosti, konzistentnosti a kvality kapitálu jsou definovány jeho nové složky. Regulační kapitál by měl zahrnovat složky:

Tier 1 (going-concern capital – GCC), který má zajistit absorpci ztrát v případě pokračující aktivity banky a také má pomáhat předcházet insolvenční. Skládá se z: vlastního kapitálu a dodatečného GCC kapitálu.²⁹

23 BIS, 2010 [7-10-2011].

24 Tematika Basel II a Basel I a její „nedostatečnost“ v souvislosti se světovou finanční krizí je například popsána v OECD, 2010, s. 1–7. Tento příspěvek se zabývá pouze problematikou Basel III.

25 Walter, 2011 [7-10-2011].

26 Komplexní zachycení nového regulačního konceptu Basel III je možné pozorovat: BIS, 2011.

27 Doporučení ve prospěch interního systému ratingu v případě hodnocení úvěrové kvality protistrany. Zároveň dochází zavedení přísnějších kritérií při posuzování způsobilosti pro schválené ratingové agentury, protože především světová finanční krize odhalila nedostatky při hodnocení rizika protistrany [ČNB, 2011b, s. 67].

28 V souvislosti s kapitálovým vybavením bank se v zájmu posílení stability bankovního systému navrhuje zavedení kapitálových polštářů. Jeden z kapitálových polštářů by měl být závislý na makroekonomických ukazatelích. Polštáře by měly být generovány v příznivém období a používány v období nepříznivém. Rozpětí velikosti polštáře nad regulační minimum bude stanoveno v určité výši a v této výši bude možno omezit distribuci kapitálu v podobě například výplaty dividend, odkup vlastních akcií, odměn ze zisku a jiné.

29 Hybridní kapitál, který by měl být vždy k dispozici a který by měl účinně absorbovat ztráty při pokračování činnosti banky. [Niedermayer, 2010, s. 10 (9. 10. 2011).]

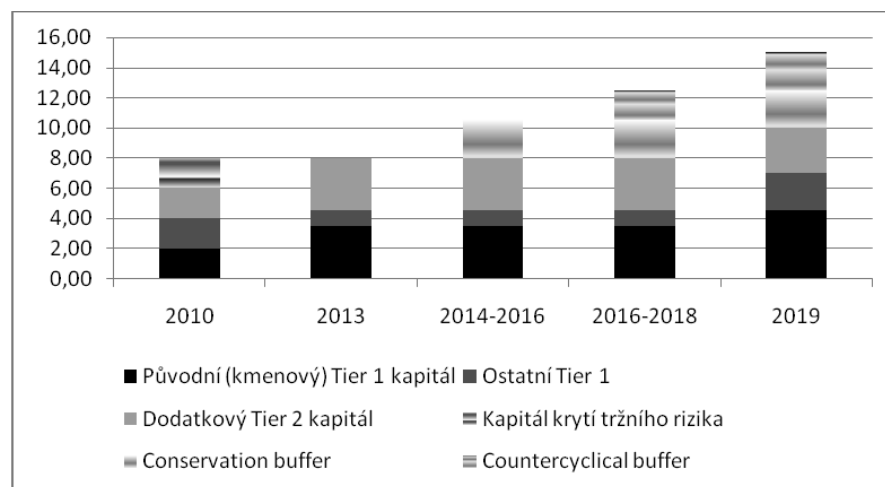
Tier 2 (gone-concern capital), který by měl absorbovat ztráty v případě ukončení aktivity banky. Pomáhá tedy zajistit vyplacení přednostních věřitelů a vkladatelů při likvidaci banky.

Pro výše uvedené skupiny regulatorního kapitálu budou definována kritéria, podle nichž se bude daný kapitál zařazovat do příslušné kategorie. Požadavky na Tier 1 budou zpřísněny, zatímco kapitál Tier 2 bude zjednodušen a jeho podkategorie budou zrušeny. Kapitál Tier 3, jenž vznikl v rámci bankovní regulace Basel II, bude vyloučen.³⁰

V grafu 4 je možné pozorovat, jak se budou jednotlivé požadavky utvářet v čase. Až do roku 2014 bude platit stávajících 8 % s tím, že se upraví jednotlivé složky kapitálu směrem k vyšší kvalitě. V letech 2014 až 2018 přibude konzervační a proticyklický polštář s celkovým požadavkem na kapitál ve výši 12,5 % a konečně od roku 2019 bude celkový požadavek dosahovat výše 14,5 % (zatím není započítán požadavek na systematicky velké finanční instituce, o kterém se ještě debatuje). V roce 2019 tak bude going-concern capital tvořit 12,5 % (původní kapitál včetně konzervačního kapitálu ve výši 7 % a původní vedlejší kapitál včetně proticyklického polštáře 5,5 %) a dále gone-concern capital neboli dodatkový kapitál bude 2 %.

Graf 4

Struktura regulatorního kapitálu (v %) dle Basel III a její rozložení v letech

Pramen: ČNB, 2011b, a vlastní úpravy.

Jak to vypadá se strukturou a velikostí kapitálu v případě BSCR? V grafu 5 je zachycena struktura kapitálu BSCR od ledna 2004 do března 2011 a v grafu 6 potom vývoj celkových aktiv a rizikově vážených aktiv BSCR, a sice od konce ledna 2008, kdy oba parametry vychází z hodnoty 100 (index). Z grafu 5 je vidět, že výše kapitálu si

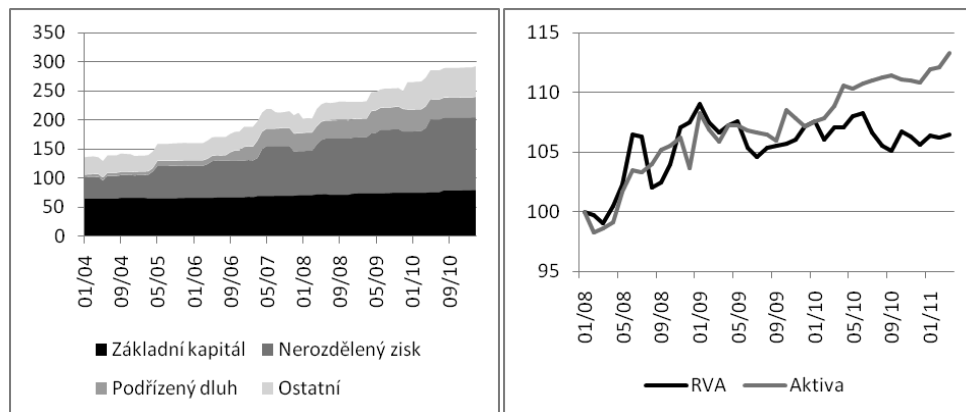
30 Niedermayer, 2010, s. 10 [9-10-2011].

od roku 2004 zachovává rostoucí trend. Relativně nejvyšší nárůst v poměru k ostatním částem regulatorního kapitálu zaznamenal nerozdělený zisk. Základní kapitál si zachovává víceméně stejnou výši, lehce zvyšující se podíl zaznamenává podřízený dluh a ostatní části celkového regulatorního kapitálu. Graf 6 demonstruje rizikově averzní přístup českého bankovního sektoru v reakci na světovou finanční krizi, protože dochází k „rozevírání nůžek“ mezi, neustále rostoucí, hodnotou celkových aktiv BSCR a rizikově vážených aktiv (RVA).

Kapitálový polštář českého bankovního sektoru je dostatečně veliký. Avšak při opětovném pohledu na výši nerozděleného zisku by největším rizikem pro BSCR mohlo být snižování výše nerozdělených zisků z minulých let, a to prostřednictvím výplaty dividend mateřským společnostem. Toto potenciální snížení kapitálového polštáře by mohlo mít negativní dopad jak z hlediska dodržování nové regulatoriky dle Basel III, tak z hlediska možného poklesu financování pro českou reálnou ekonomiku. ČNB však toto riziko bedlivě monitoruje a pravidelně komunikuje bankám i veřejnosti. „ČNB pečlivě monitoruje celý proces výplaty dividend, s bankami komunikuje možné dopady na jejich kapitálovou přiměřenost jak ve standardním ekonomickém prostředí, tak i s použitím stresových scénářů vývoje ekonomiky. Na základě výsledků analýz dopadů výplaty dividend na kapitálovou přiměřenost ČNB formuluje ve vztahu k dohlíženým bankám patřičná doporučení...“³¹

Graf 5 a 6

Struktura regulatorního kapitálu (v %) a vývoj aktiv a rizikově vážených aktiv

Pramen: ČNB, 2011b, a vlastní úpravy.

Celkově platí, že vzhledem k výše uváděným charakteristikám BSCR a konzervativnímu přístupu ČNB v oblasti kapitálu by neměl být dopad na BSCR prakticky žádný. Regulatorní kapitál BSCR je převážně tvořen vlastním kapitálem, a to v relativně dostatečném množství. Největší riziko spočívá v případě potenciální reakce mateřských bank

³¹ Tomšík, 2011 [3-10-2011, 14:09].

na probíhající evropskou dluhovou krizi. Mateřské banky totiž mohou řešit potenciální kapitálový deficit s dopadem jednání na jejich české dcery.

Likvidita bank (LCR a NSFR)

Protože mezi základní kritéria zdravého fungování bankovních institucí patří schopnost dostát veškerým svým splatným závazkům, musí banky tuto skutečnost plně akcentovat. Banky by měly být schopny správně pracovat, monitorovat a následně řídit riziko likvidity. Z tohoto důvodu byly v rámci nově navrhovaných regulatorních opatření v rámci Basel III připraveny dva regulační standardy pro likviditní riziko. Tyto standardy³² byly vyvinuty k dosažení dvou samostatných, ale vzájemně se doplňujících, cílů. Prvním cílem je podporovat krátkodobé odolnosti v profilu rizika likvidity bank. Konkrétně se jedná o to, aby banky dokázaly pomocí vysoce kvalitních zdrojů likvidity zvládat mimořádně problematické situace, a to po dobu jednoho měsíce. Pro dosažení tohoto cíle vypracovala BCBS tzv. *poměr krytí likvidity (Liquidity Coverage Ratio – LCR)*. Druhým cílem je poté podpořit odolnost banky z hlediska dostatečného množství zdrojů v delším časovém horizontu. Banky by měly dokázat vygenerovat dostatečné a stabilní prostředky pro financování svých aktivit. Proto vznikl tzv. *Poměr čistého stabilního financování (Net stable funding ratio – NSFR)*.³³

Liquidity Coverage Ratio – LCR

LCR identifikuje množství nezatížených, vysoce kvalitních likvidních aktiv, které má daná banka k dispozici a hlavně, které mohou být použity k uhrazení všech čistých peněžních odtoků v průběhu jednoho měsíce. Čisté peněžní odtoky jsou stanoveny regulátorem pro případ krátkodobého stresového scénáře.³⁴ Definice ukazatele LCR je následující:

$$\frac{\text{Zásoba vysoce kvalitních likvidních aktiv (ZVKLA)}}{\text{Čisté peněžní odtoky během 30 dnů}} \geq 100 \% .$$

Z definice plyne, že LCR je tvořeno ze dvou komponent, a sice: (1) velikost zásoby vysoce kvalitních likvidních aktiv (ZVKLA) a (2) velikost čistých peněžních odtoků, které jsou kalibrovány podle parametrů stresového scénáře stanoveného národním regulátorem. V případě jmenovatele ukazatele platí, že čisté peněžní odtoky jsou definovány jako očekávané kumulativní odlivy hotovosti, od nichž se odečtou očekávané kumulativní přílivy hotovosti. Odlivy a přílivy hotovosti musí být nadefi-

32 Kromě zmiňovaných ukazatelů likvidity se BCBS zaměřila také na monitorovací kritéria, která mají zajišťovat efektivní kontrolu v oblasti řízení rizika likvidity.

33 BIS, 2009, s. 2–3 [9-10-2011].

34 Scénář je postaven s ohledem na jak institucionálně specifické, tak i systematické potenciální šoky, které vycházejí z reálných zkušeností spojených s poslední finanční krizí. Parametry stresového scénáře by tak měly obsahovat následující faktory: značné zhoršení ratingu dané banky, potenciální úbytek vkladů, případné problémy v nezajištěném financování a další. Některé parametry však budou muset být ještě stanoveny jednotlivými národními regulátory tak, aby adekvátně reagovaly na legislativní specifické národní podmínky.

novány podle zvoleného krizového scénáře.³⁵ Definice ZVKLA je velmi problematická a v souvislosti s aktuálně probíhající evropskou dluhovou krizí bude do budoucna předmětem mnoha vědeckých a ekonomických debat. Z fundamentálního hlediska by ZVKLA měla být tvořena aktivy, která splní požadavky na nízké úvěrové a tržní riziko, jednoduchou a bezproblémovou možnost jejich ocenění, nízkou korelaci s rizikovými aktivy a konečně jejich pravidelným zveřejňováním na rozvinutých a jednoduše rozpoznatelných měnových trzích. Z tržního hlediska by ZVKLA měla být obchodována na trzích, které plní následující charakteristiky: aktivní a dostatečně veliký trh, účast odpovědných tvůrců trhu, nízkou tržní koncentrací trhu a vysokou kvalitou trhu.³⁶ ZVKLA v BSCR tvoří přibližně 30 % jeho celkových aktiv (po vypuknutí krize prostřednictvím vyššího podílu vládních dluhopisů).³⁷

Net Stable Funding Ratio – NSFR

Ukazatel NSFR byl vytvořen z důvodu posouzení odolnosti bank oproti krizovému scénáři, který bude trvat déle než 1 rok. Jinými slovy, ukazatel NSFR stanovuje minimální přijatelnou výši stabilního financování založenou na likviditních charakteristikách aktiv banky a jejich aktivit během jednoho roku. Udržování ukazatele NSFR by tedy mělo bankám pomáhat k tomu, aby si zajišťovaly střednědobě a dlouhodobě udržitelnou schopnost financování své podnikatelské aktivity.³⁸ Definice ukazatele NSFR je následující:

$$\frac{\text{Dostupné množství stabilního financování}}{\text{Požadované množství stabilního financování}} \geq 100 \% .$$

Dostupné množství financování je definováno jako celkové množství těchto instrumentů obsažených v bilanci banky: její kapitál, preferenční akcie s dobou splatnosti delší nebo rovno než jeden rok, závazky s efektivní dobou splatnosti jednoho roku nebo více a určitý podíl stabilních depozit bez určené doby splatnosti a/nebo termínovaná depozita s dobou splatnosti nižší než jeden rok, u nichž se předpokládá, že zůstanou v bilanci banky po čas doby stresového scénáře. Požadované množství stabilního financování je definováno jako součet množství aktiv, které banka musí profinancovat. Určitý typ aktiv je poté vážen specifickým koeficientem, který je danému aktivu

35 Pro detailnější informace: BIS, 2009, s. 11–19 [9-10-2011].

36 Podle návrhu BCBS by měla být ZVKLA tvořena následujícími aktivy: 1. hotovost, 2. rezervy u CB (do výše, do které mohou být vyčerpány v problematickém období), 3. obchodovatelné cenné papíry představující požadavky za nebo požadavky zaručené vládami, centrálními bankami, nevládními veřejnými institucemi, IMF, EC nebo MDB, pokud jsou splněna tato kritéria: a) jsou klasifikovány dle Basel II jako 0 % riziková aktiva, b) existuje pro ně hluboký repo-market (sekundární trh), c) nejsou vydány bankami nebo jinými finančními institucemi) a d) dluh vlád nebo centrálních bank je vydán v domácích měnách, v nichž je likviditní riziko počítáno. BIS, 2009, s. 9–11 [11.10.2011].

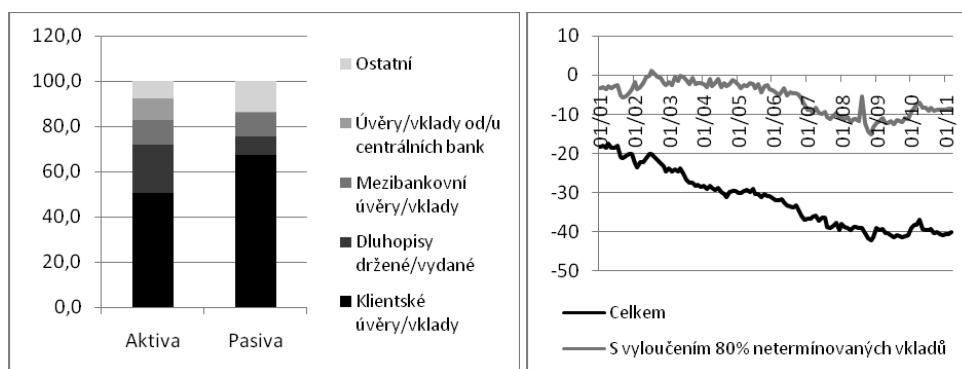
37 Rozumek, 2011, s. 5.

38 BIS, 2009, s. 19 [11-10-2011].

přiřazen. Základní interpretace je následující: ukazatel by měl být neustále větší než 1, resp. 100 %, protože v tomto případě banka generuje dostatečné stabilní střednědobé až dlouhodobé zdroje pro financování svých aktiv a mimobilančních expozic.³⁹

Graf 7 a 8

Struktura aktiv a pasiv BSCR (v % celkových aktiv a pasiv; prosinec 2010)
a nesoulad splatností aktiv a pasiv v BSCR (v % aktiv; kumulovaná 3měsíční
netto rozv. pozice)

Pramen: ČNB, 2011b, a vlastní úpravy.

Jak mohou nově zaváděná pravidla v oblasti řízení rizika likvidity ovlivnit BSCR? Z grafu 1 je opět zřejmé, že BSCR má dostatečné množství likvidních zdrojů. Poměr depozit vůči úvěrům se pohybuje aktuálně okolo 130 %. V období po vstupu ČR do EU se neustále zvyšovalo množství poskytnutých úvěrů, ale současně s tím se také dostatečně navyšovalo množství deposit uložených u českých bank. Jinými slovy BSCR má dostatek likvidních zdrojů, které jsou tvořeny převážně primárními zdroji (na konci roku 2009 tvořil podíl klientických depozit na celkových aktivech bank 67 %). Více je zachyceno v grafu 7. Jestliže budou brány v úvahu všechny základní charakteristiky BSCR, které byly zmiňovány výše, především se jedná o konzervativní model bankovníctví podpořený nízkými úrokovými sazbami v ekonomice a minimální úrovní měnového rizika, poté by nově zaváděné regulační ukazatele neměly mít na BSCR zásadní dopad.

Z detailnějšího pohledu by zavedení vyšších požadavků v oblasti řízení likvidity mohlo znamenat určitá rizika. Jedná se především o značný nesoulad ve splatnostech aktiv a pasiv BSCR. Krátkodobá depozita (jednodenní vklady na běžných účtech) totiž tvoří přibližně 30 % všech pasiv. Pro srovnání v rámci eurozóny je tento poměr na úrovni přibližně 11 %. Dále dluhopisy se splatností delší než 2 roky v aktivech tvoří pouze 6 % celkových aktiv bank, ve srovnání s eurozónou, kde je tento ukazatel 13 %.⁴⁰

39 Podrobnosti k definici dostupného množství stabilního financování a dále požadovaného množství stabilního financování jsou k dispozici: BIS, 2009, s. 21–24 [11-10-2011].

40 Mejstřík, 2011, s. 6 [11-10-2011].

Nesoulad splatnosti aktiv a pasiv v rámci BSCR je možné pozorovat v grafu 8. České banky by se tedy mohly více soustředit na lepší dodržení obou nových ukazatelů, čímž by mohlo dojít k omezení, nebo zkrácení doby úvěrování v rámci reálné ekonomiky ČR, protože zdroje použité ke splnění ukazatelů likvidity není možné použít k financování domácností a firem. Další rizikem pro BSCR a reálnou ekonomiku je možnost zvyšování tzv. crowding-out efektu (vytěsňování soukromých investic veřejnými investicemi), protože by české banky mohly ve větší míře nakupovat státní dluhopisy s potřebnou dobou splatnosti pro zajištění plnění regulačních ukazatelů. Dalším dopadem by mohlo být potenciální snížení zisku BSCR, prostřednictvím zvýšené poptávky po stabilních (termínových) a dražších depozitech. Zároveň by mohlo dojít ke snížení jejich stability, protože by mohlo docházet jejich přesunu mezi bankami podle výše nabízených úroků.⁴¹

Obecně lze shrnout, že vzhledem k velmi konzervativní a bezpečné politice českých bank v oblasti řízení likvidity (české banky generují systematický přebytek likvidity u ČNB ve výši asi 380 miliard Kč; tento ukazatel doplňuje výše uvedený poměr klientských depozit k poskytnutým úvěrům, protože klientské (běžné) vklady primárně vznikají poskytováním bezhotovostních úvěrů – multiplikační proces)⁴² by dopady v případě ukazatele LCR měly být zanedbatelné. Problematičtější bude udržování ukazatele NSFR právě z důvodu výše uváděného nesouladu aktiv a pasiv. Celkově splnění tohoto ukazatele by mohlo vést k přesunu nákladů na klienty českých bank, resp. zdražení využívání financování, což by mohlo mít negativní dopad na reálnou ekonomiku, jelikož v ČR je převážná forma financování realizována prostřednictvím bankovního sektoru.

Pákový poměr (Leverage ratio – LR)

Třetí významnou charakteristikou v rámci nových regulačních opatření je tzv. pákový poměr (leverage ratio – LR), který se zavádí jako doplňkový ukazatel ke CAR. Jeho stěžejním úkolem je omezit extrémní nárůst bilance banky, případně její podrozvahy. Aktuálně by měl působit jako ukazatel doplňkový, ale očekává se, že po určité revizi a kalibraci by se měl přesunout do prvního pilíře v rámci Basel III.⁴³ BCBS nenavrhuje žádné konkrétní cílové úrovně pro ukazatel pákového poměru, ale navrhuje řadu možností pro definování jeho čitatele a jmenovatele – hlavní opatření na straně jedné a celkovou expozici opatření nebo majetku opatření na straně druhé. BCBS navrhuje, aby čítatel tvořil vysoce kvalitní kapitál a ve jmenovateli byla zachycena nejen rozvahová aktiva, ale aby byla také vhodně integrována podrozvahová aktiva. BCBS také doporučuje, aby byl tento ukazatel harmonizován v mezinárodním měřítku. Ukazatel se začal sledovat na začátku roku 2011 s očekávanou konečnou platností sledování v roce 2018. Očekávané zavedení ukazatele LR do prvního pilíře

41 Niedermayer, 2010, s. 9 [11-10-2011].

42 Niedermayer, 2010, s. 10 [11-10-2011].

43 ČNB, 2011b, s. 67 [11-10-2011].

Basel III se nelíbí představitelům BSCR, kteří rozhodně oceňují období testování a kalibrace. Tato část regulace by dle nich měla být založena na vlastních přístupech banky, tedy zařazení do druhého pilíře Basel III.⁴⁴

Co se týká očekávaného dopadu na BSCR v případě LR, je důležité upozornit na to, že potenciální navýšení kapitálu pro potřebu zvýšení ukazatele LR, by mohlo vést ke snížení ziskovosti bank. Nicméně opět platí výše uvedené, že BSCR má dostatečné kapitálové vybavení a zavedení ukazatele LR by se na aktivitě BSCR nemělo zásadně projevit. Ukazatel LR by mohl mít spíše určitý dopad na specializované finanční instituce typu stavební spořitelny či hypoteční banky, které mají nižší rizikovou váhu v případě jejich aktiv. A ještě zbývá doplnit, že zavedení ukazatele pákového poměru by mohlo vést k omezení poskytování středně rizikových úvěrů, protože banky by se mohly pokoušet generovat dodatečný výnos vysoko rizikovými aktivy. Z uvedeného se zdá, že tato kombinace vzájemně neprovázaných pravidel obezřetnosti může vést k většímu rizikovému profilu bilance banky.⁴⁵

Závěr

Finanční krize se v průběhu let 2009 a 2011 postupně přesunula do reálné ekonomiky a následně do veřejných rozpočtů většiny vyspělých států. Aktuálně se s největšími dluhovými problémy potýká Evropa, respektive eurozóna, která musí řešit dluhové problémy „jižního křídla“ a potenciální finanční dopady do evropského bankovního sektoru a následnou nutnou rekapitalizaci některých evropských bank. Globální finanční krize mimo jiné přinesla nový pohled na současnou podobu regulace finančních trhů. BCBS tak reagoval na finanční krizi a navrhl nová regulační opatření Basel III, která by měla směřovat k posílení odolnosti a spolehlivosti bankovního sektoru a dále ke snížení pravděpodobnosti vzniku podobné finanční krize, to vše v zájmu dlouhodobě udržitelného ekonomického růstu.

Navrhovaná bankovní regulace je však aktuálně velmi komentovaným finančním a ekonomickým tématem. Na jedné straně stojí „ziskový“ zájem akcionářů bank a bankéřů, kteří ji kritizují. Na druhé straně jsou regulátoři a „klienti“ finančního systému, kteří požadují minimální riziko celého systému. Nicméně platí, že světová finanční krize z let 2007 a 2009 odhalila zásadní problémy v oblasti regulace a dohledu a řízení rizik, které je potřeba v bankovním sektoru řešit.

Jako bezpečný přístav se v rámci evropského bankovního sektoru jeví BSCR. BSCR je totiž relativně zdravý, protože funguje na principu tradičního konzervativního modelu bankovníctví. Vliv mateřských bank na české banky je umocňován aktuálními problémy spojenými s evropskou dluhovou krizí. Index Financial connectedness dokazuje, že evropský bankovní sektor v poslední době generuje velmi vysoké systematické riziko. Některé evropské banky tak budou muset být rekapitalizovány, aby dostály novým regulačním požadavkům. Z tohoto důvodu je velmi složité odhadovat, jak se zachovají mateřské společnosti vůči českým dcerám, pokud vstoupí v účinnost

44 Laušmanová, 2011, s. 3 [11-10-2011].

45 Laušmanová, 2011, s. 3 [11-10-2011].

nové regulace bankovního sektoru. A dále, jakým způsobem ovlivní finanční politiku těchto bank vůči českým podnikům a domácnostem s následným dopadem do reálné ekonomiky.

Nová navrhovaná regulatorní opatření v oblasti bankovního sektoru Basel III tvoří ucelený soubor reformních opatření, která mají vést k posílení regulace, dohledu a řízení rizik. Basel III by měl pomoci posílit odolnost a spolehlivost bankovního sektoru a měl by dále značně snížit riziko výskytu další finanční krize a zároveň napomoci k dlouhodobému udržitelnému ekonomickému růstu. Z hlediska relevantnosti potenciálního dopadu na BSCR hrají nejdůležitější roli regulatorní opatření v oblasti kapitálu a kapitálové přiměřenosti, likvidity (LCR a NSFR) a ukazatele zadluženosti (LR).

V obecné rovině je v rámci nové regulace v oblasti kapitálu banky kladen důraz na vyšší kvalitu kapitálu, a to především s důrazem na vlastní kapitál banky, jenž by měl být schopen absorbovat vyšší riziko, a dále na zavedení specifických „kapitálových polštářů“ (capital buffers), které mají fungovat jako kapitálová rezerva pro krizové období, přičemž se budou generovat v případě příznivého vývoje ekonomiky. Pro případ nových regulatorních opatření v oblasti kapitálu bank lze shrnout, že vzhledem ke konzervativním charakteristikám českého bankovního a konzervativnímu přístupu ČNB v oblasti kapitálu by na něj neměl být dopad prakticky žádný. Regulatorní kapitál českých bank je totiž převážně tvořen vlastním kapitálem, a to v dostatečném množství. Největší riziko spočívá v potenciální reakci mateřských bank na probíhající evropskou dluhovou krizi.

V případě nově navrhovaných ukazatelů LCR a NSFR lze konstatovat, že vzhledem k velmi konzervativní a bezpečné politice českých bank v oblasti řízení likvidity (české banky generují systematický přebytek likvidity u ČNB ve výši asi 380 miliard Kč) by dopady ukazatele LCR měly být zanedbatelné. Problematictější bude udržování ukazatele NSFR, právě z důvodu výše uváděného nesouladu aktiv a pasív. Celkově splnění tohoto ukazatele by mohlo vést k přesunu nákladů na klienty českých bank, resp. zdražení využívání financování, což by mohlo mít negativní dopad na reálnou ekonomiku, jelikož v ČR je financování realizováno převážně prostřednictvím bankovního sektoru.

V případě ukazatele pákového poměru je důležité upozornit na to, že potenciální navýšení kapitálu pro potřebu zvýšení tohoto ukazatele by mohlo vést ke snížení ziskovosti bank. Nicméně opět platí, že BSCR má dostatečné kapitálové vybavení a zavedení ukazatele LR by se na aktivitě českých bank nemělo zásadně projevit. Ukazatel LR by mohl mít spíše určitý dopad na specializované finanční instituce typu stavební spořitelny či hypoteční banky, které mají nižší rizikovou váhu svých aktiv. Zároveň by jeho zavedení mohlo vést k omezení středně rizikových úvěrů, protože banky by se mohly pokoušet generovat dodatečný výnos vysoce rizikovými aktivy. Tato kombinace vzájemně neprovázaných pravidel obezřetnosti tak může vést k většímu rizikovému profilu bilance banky.

Úplným závěrem je důležité zmínit, že ne všechna navrhovaná regulatorní opatření v oblasti regulace bankovního sektoru budou mít zřetelný dopad na BSCR. Pokud tomu tak bude, tak spíše na základě sekundárních podnětů z reálné ekonomiky než přímo na základě jejich účinnosti a jejich neplnění ze strany českých bank.

Literatura

- BÁRTA, V.; SINGER, M. The banking sector after 15 years of restructuring: Czech experience and lessons, [BIS papers, 28]. 2004, s. 203–212. www.bis.org/publ/bppdf/bispap28k.pdf.
- BIS. *Principles for Sound Liquidity Risk Management and Supervision*. Basel : Bank for International Settlements, 2008. www.bis.org/publ/BCBS144.pdf.
- BIS. *International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring*. Basel : Bank for International Settlements, 2009. www.bis.org/publ/BCBS165.htm.
- BIS. *International regulatory framework for banks (Basel III)*. Basel : Bank for International Settlements, 2010. www.bis.org/BCBS/basel3.htm?q=1.
- BIS. Basel Committee on Banking Supervision reforms – Basel III. Basel : Bank for International Settlements, 2011. www.bis.org/BCBS/basel3/b3summarytable.pdf.
- BORDO, D. M.; MARKIEWICZ, A.; JONUNG, L. A Fiscal Union for the Euro: Some Lessons from History [NBER Working Paper, No. 17380]. September 2011. www.nber.org/papers/w17380.pdf.
- ČERNOHLÁVKOVÁ, E. *Finanční aspekty konkurenceschopnosti českých podniků na zahraničních trzích*. Praha : VŠE, 2004.
- ČNB. 2011a. *Databáze časových řad ARAD*. Praha : ČNB, 2011. www.cnb.cz/docs/ARADY/HTML/index.htm.
- ČNB. 2011b. *Zpráva o finanční stabilitě 2010/2011*. Praha : ČNB, 2011. www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.ČNB.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/fs_2010-2011/fs_2010-2011.pdf.
- ČNB. *Základní ukazatele o bankovním sektoru k 30. 6. 2010*. Praha : ČNB, 2010. www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zakladni_ukazatele_fin_trhu/banky/index.html.
- EITEMAN, D. K.; STONEHILL, A. I.; MOFFETT, M. H. *Multinational Business Finance*. Prentice Hall, 2010. ISBN-10: 0136096689. ISBN-13: 9780136096689.
- IMF. *Global financial stability report*. International monetary fund, September 2011. www.imf.org/external/pubs/ft/gfsr/2011/02/pdf/text.pdf.
- LAUŠMANOVÁ, M. Basel III může pozitivně ovlivnit řízení bank. 18. 2. 2011. <http://bankovnictvi.ihned.cz/c1-50251200-basel-iii-muze-pozitivne-ovlivnit-řízení-bank>.
- LEVINE, R. *The governance of financial regulation: reform lessons from the recent crisis* [BIS Working papers]. Basel : BIS, 2011. ISBN 1682-7678. www.bis.org/publ/work329.pdf.
- LOUŽEK M. Finanční krize je očištná lázeň. *MF Dnes*. Kavárna, 18. 10. 2008.
- MASTERS, B.; WIGGLESWORTH, R. Regulators in push on surcharges. *The Financial Times*. 2011, September, 29, s. 16 a 18.
- MEJSTŘÍK, M. Dopad Basel III na bankovní sektor a finanční produkty v ČR. IX. finanční fórum zlaté koruny, Top hotel, Praha, 8. 3. 2011. www.zlatakoruna.info/doc/IX_Mejstrik.pdf.
- NIEDERMAYER, L. a kol. *Změny bankovní regulatoriky a dopad na banky působící v ČR*. Praha : Česká bankovní asociace, 2010. www.czech-ba.cz/data/articles/down_15663.pdf.
- OECD. *Thinking Beyond Basel III: Necessary solutions for capital and liquidity*. 2010. www.oecd.org/dataoecd/42/58/45314422.pdf.
- PERSHUAD, A. *Do not be detoured by bankers and their friends; our future financial salvation lies in the direction of Basel*. VOX – Research-based policy analysis and commentary from leading economists, 23. 9. 2011. www.voxeu.org/index.php?q=node/7018.
- PIGNAL, S. Belgium prepares to nationalise Dexia arm. *Financial Times*. 6. 10. 2011. www.ft.com/intl/cms/s/0/01de8d9c-f014-11e0-bc9d-00144feab49a.html#axzz1a225M45V.
- ROZUMEK, D. Setkání ČNB s novináři. 24. 10. 2011. www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/rozumek_20111024_setkani_s_novinari_cnb.pdf.
- SINGER, M. Hospodářská krize a čeká ekonomika. Praha, Legendor, 2010. www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.ČNB.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/singer_20100421_legendor.pdf.

- SINGER, M. 2010a. Česká ekonomika a krize. Conseq, 9. dubna 2010. www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.CNB.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/singer_20100409_conseq.pdf.
- SPELLMAN, L. *Dominos: From Financial Crisis to Economic Crisis to Government Crisis*. The Spellman reports, University of Texas, 4. 10. 2011. <http://thespellmanreport.com/2011/10/04/dominos-from-financial-crisis-to-economic-crisis-to-government-crisis/>.
- THE FINANCIAL TIMES. Bankers versus Basel. Monday 3. 10. 2011.
- TOMŠÍK, V. Online rozhovor s viceguvernérem ČNB Vladimírem Tomšíkem. *iDnes.cz*. 3. 10. 2011. <http://ekonomika.idnes.cz/viceguverner-ČNB-vladimir-tomsik-dq8-/odpovedi.asp?t=TOMSIK2> (ke stažení také z webových stránek ČNB: www.cnb.cz).
- WALTER, S. Basel III: Stronger Banks and a More Resilient Financial System. Conference on Basel III, Financial Stability Institute, Basel, 6. 4. 2011. www.bis.org/speeches/sp110406.pdf.
- YILMAZ, K. *Major European bank stocks are connected in a state of high volatility*. VOX – Research-based policy analysis and commentary from leading economists, 26. 9. 2011. www.voxeu.org/index.php?q=node/7023.

POTENTIAL IMPACTS OF THE NEW BANKING REGULATION ON THE BANKING SECTOR IN THE CZECH REPUBLIC

Current questions

Abstract: This paper focuses on the current issues of the new banking regulation and its expected impact on the banking sector in the Czech Republic. Its aim is to provide current information on the basic regulatory proposals issued under Basel III and their potential impact on the functioning of the banking sector in the CR and then on real economic development in the Czech Republic. The paper will analyze the basic characteristics of the banking sector in the CR and the current situation with regard to the stability of the European banking sector, which are relevant for setting regulatory measures. Finally, the paper will examine the potential effects of the essential elements of the new banking regulation on the functioning of the banking sector in the CR. More detailed research shows that the CR's banking sector is ready for adopting the new banking regulation and a fundamental change in its operation with significant impacts on the economy is not expected.

Keywords: regulation and supervision, Basel III, financial markets, banking sector in the CR, BS CR, European banking sector, financial connectedness

JEL Classification: E44, E58, G21